

LĒMUMA
PUBLISKOJAMĀ
VERSIJA

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 31

(Prot. Nr.21, 8.§)

2007.gada 11.aprīlī

Lietā Nr.P/05/06/15

Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta iespējamo pārkāpumu a/s „Dobeles dzirnavnieks”, a/s „Rīgas dzirnavnieks”, a/s „Jelgavas dzirnavas” un RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” darbībās

15.09.2005. interneta portālā www.tvnet.lv (<http://www.financenet.lv/zinas/latvija/article.php?id=38185>) bija publicēts raksts ar nosaukumu „Dzirnavnieki cels cenas; maize kļūs dārgāka”. A/s „Rīgas dzirnavnieks” vadītājs A. Sedmalis skaidroja, ka atkarībā no miltu veida un daudzumiem a/s „Rīgas dzirnavnieks” ražoto miltu cenas no 1.oktobra tiks palielinātas par 20-25%. Vidējais miltu cenu pieaugums būs 20%. Būtiskākais miltu cenu palielināšanas iemesls ir tas, ka uzņēmumam lielāko daļu no miltu ražošanai trūkstošajiem pārtikas graudiem nāksies iepirkt ārpus valsts.

Tajā pašā rakstā minēts arī par a/s „Dobeles dzirnavnieks” nodomiem paaugstināt miltu cenas. A/s „Dobeles dzirnavnieks” miltu cenas atkarībā no produkta veida un daudzumiem no 1.oktobra palielināsies par 20-25%. Cenas tiek paaugstinātas, ievērojot to, ka daudzus no nepieciešamajiem pārtikas graudiem nāksies iepirkt ārpus valsts.

Saskaņā ar 01.10.2005. interneta portāla BNS informāciju (<http://terminal.bns.lv/archiveNewsBody.jsp>), ko sniedzis a/s „Dobeles dzirnavnieks” komercdirektors U. Ulmanis, miltu ražotājs a/s „Dobeles dzirnavnieks” no oktobra miltu cenas paaugstinājis par 10-15%. Saskaņā ar A. Sedmaļa aģentūrai BNS sniegto informāciju miltu ražotājs a/s „Rīgas dzirnavnieks” no oktobra miltu cenas paaugstināja par 20%. Miltu ražotājs Rēzeknes speciālās ekonomiskās zonas a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” (turpmāk – RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks”) no oktobra miltu cenas paaugstināja par 20-30%.

Iepriekš minētie tirgus dalībnieku izteikumi masu medijos un tiem sekojoša tirgus dalībnieku rīcība radīja pamatotas aizdomas par pastāvošu vienošanos (t. sk., arī iespējamo informācijas apmaiņu) tirgus dalībnieku starpā par cenu paaugstināšanu. Tika secināts, ka minētie fakti varētu liecināt par tirgus dalībnieku saskaņotu rīcību miltu cenu noteikšanā (celšanā).

Konkurences padome 14.10.2005. (Prot.Nr.52, 8.§), pamatojoties uz Konkurences likuma 22.panta 2.punktu un 24.pantu, uz Konkurences padomes iniciatīvas pamata ierosināja lietu Nr.P/05/06/15 „Par Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. punkta iespējamo pārkāpumu a/s „Dobeles dzirnavnieks”, a/s „Rīgas dzirnavnieks”, a/s „Jelgavas dzirnavas” un RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” darbībās”, t. i., *tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu*

jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem miltu realizācijas tirgū.

12.04.2006. Konkurences padomes sēdē (Prot.Nr.25, 4.§) Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 27.panta otro daļu, nolēma pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu lietā Nr.P/05/06/15 uz laiku līdz 14.06.2006.

14.06.2006. Konkurences padomes sēdē (Prot.Nr.38, 3.§) Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 2.punktu un 27.panta otro daļu, nolēma pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu lietā Nr.P/05/06/15 uz laiku līdz 14.10.2006.

11.10.2006. Konkurences padomes sēdē (Prot.Nr.58, 12.§) Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 2.punktu, 8.panta otro daļu un 27.panta trešo daļu, ar motivētu Konkurences padomes lēmumu pagarināja lēmuma pieņemšanas termiņu lietā Nr.P/05/06/15 uz laiku līdz 2007.gada 14.aprīlim.

02.03.2007. Konkurences padomes Birojs procesā iesaistītajiem lietas dalībniekiem izsūtīja vēstules, ar kurām paziņoja par lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu un uzaicināja lietas dalībniekus iepazīties ar lietas materiāliem.

A/s „Jelgavas dzirnavas” pilnvarotais pārstāvis 09.03.2007., a/s „Rīgas dzirnavnieks” pilnvarotie pārstāvji 09.03.2007., RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” pilnvarotais pārstāvis 09.03.2007., bet a/s „Dobeles dzirnavnieks” pilnvarotais pārstāvis 13.03.2007. iepazīs ar lietas materiāliem.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Komercreģistra un tirgus dalībnieku sniegto informāciju:

A/s „Dobeles dzirnavnieks” Reģ. Nr.40003020653 juridiskā adrese ir Spodrības iela 4, Dobele, LV-3701. A/s „Dobeles dzirnavnieks” ir daudznozaru ražošanas uzņēmums, kas ražo plašu produkcijas sortimentu - graudu pārstrādes produktus. Uzņēmuma dzirnavās tiek ražoti astoņu veidu milti, manna, klijas, miltu maisījumi un sausie maisījumi. A/s „Dobeles dzirnavnieks” darbības veidi ir labības, labības produktu glabāšana un pārstrāde, visa veida miltu un miltu maisījumu ražošana, mannas, putraimu, grūbu, pārtikas kliju ražošana, griķu pārstrāde, pārtikas produktu fasēšana, dzirnavnieku barības ražošana, vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un piegādes serviss.

A/s „Rīgas dzirnavnieks” Reģ. Nr.40003026603 juridiskā adrese ir Lizuma iela 5, Rīga, LV-1006. A/s „Rīgas Dzirnavnieks” ir daudznozaru ražošanas uzņēmums, kas ražo un pārdod graudu pārstrādes produktus - visu veidu kviešu un rudzu miltus, miltu maisījumus, pārslas, placinātus graudus un putraimus industriālajiem patērētājiem (maizniekiem un konditoriem), kā arī fasēto produkciju individuālam patēriņam.

RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” Reģ. Nr.40003017719 juridiskā adrese ir Atbrīvošanas aleja 167, Rēzekne, LV-4600. Arī RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” ir viena no lielākajām graudu pārstrādes komercsabiedrībām Latvijā. Tajā ietilpst elevators, kviešu un rudzu dzirnavas, kombinētās lopbarības ražotne un kvalitātes laboratorija. Uzņēmums veic labības glabāšanu, ražo un pārdod graudu pārstrādes produktus - kviešu un rudzu miltus.

Saskaņā ar vispārspiejamu informāciju (<http://www.rigas-dzirnavnieks.lv/main.php?l=lv>) un Komercreģistra datiem a/s „Rīgas dzirnavnieks” un RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” Konkurences likuma 1.panta 9.punkta izpratnē ir viens tirgus

dalībnieks. Abas augstāk minētās komercsabiedrības ietilpst „Lantmännen” grupas sastāvā, un abu komercsabiedrību lielākais īpašnieks ir Zviedrijas uzņēmums „Aktiebolaget Nord Mills”.

A/s „Jelgavas dzirnavas” Reģ. Nr.40003206967 juridiskā adrese ir Bauskas iela 2, Jelgava, LV-3001. A/s „Jelgavas dzirnavas” darbība ir saistīta ar labības glabāšanu un rudzu graudu pārstrādi, tas ir, rudzu miltu ražošanu.

Izvērtējot tirgus dalībnieku sniegto informāciju lietā, Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4.punktā noteikto darbību veikšanas laikā pie a/s „Dobeles dzirnavnieks”, a/s „Rīgas dzirnavnieks”, a/s „Jelgavas dzirnavas” un RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” iegūto informāciju, kā arī lietā iegūto papildu informāciju, Konkurences padome

k o n s t a t ē j a:

1. Konkrētās preces tirgus

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu *konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā teritorijā, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības.*

Miltus atkarībā no to ieguves veida, sastāva un kvalitātes īpašībām iedala kviešu un rudzu miltos. Konkurences padomes rīcībā esošā informācija liecina, ka pielietojums kviešu un rudzu miltiem ir atšķirīgs, jo no katra no šiem minētajiem miltu veidiem tiek cepta atšķirīga veida maize (baltmaize, rupjmaize u.c. veida maize). Papildus miltu ražotāji kviešu un rudzu miltus iedala vairākās šķirās jeb tipos.

Katram miltu tipam ir raksturīgs atšķirīgs minerālvielu daudzums. Jo lielāks minerālvielu saturs ir miltos, jo lielāks būs arī pelnvielu daudzums miltos. Jo vairāk minerālvielu un šķiedrvielu ir miltos, jo augstāks ir miltu tipa skaitlis un tiem ir raksturīgāka tumšāka krāsa.

Konkurences padomes rīcībā esošā informācija liecina, ka a/s „Dobeles dzirnavnieks”, a/s „Rīgas dzirnavnieks”, a/s „Jelgavas dzirnavas” un RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” ražotie kviešu un rudzu milti tiek realizēti atšķirīgos iepakojumos, t. i., gan 1kg, gan 2kg iepakojumā māsaimniecības patēriņam, gan beztaras veidā (tiek realizēts bez iepakojuma), 25kg, 40kg un 50kg maisos, kuri ir paredzēti industriālajiem klientiem, tādiem kā, maizes ceptuvēm, konditorijām.

Ievērojot lietā konstatētās komercsabiedrību piedāvājuma un patērētāju pieprasījuma atšķirības, Konkurences padome secina, ka konkrētos preces tirgus ir pamats nodalīt atkarībā no patēriņa veida, t.i., industriālajiem patērētājiem paredzētie milti un pamatpatērētājiem paredzētie milti, kas tiek fasēti atšķirīgi. Miltu produkcija beztaras veidā, 25kg, 40kg un 50kg iepakojumos veido atsevišķu konkrētās preces tirgu un nav aizvietoājama ar miltu produkciju 1kg vai 2kg iepakojumos, jo ir paredzēta atšķirīgām patērētāju (klientu) grupām. Turklāt miltu cenas industriālajiem klientiem beztaras veidā, 25kg, 40kg un 50kg iepakojumos ir būtiski atšķirīgas no miltu cenām, kādas tās ir par miltiem 1kg vai 2kg iepakojumā, kas arī dod pamatu konkrētās preces tirgus nošķiršanai.

Kviešu milti

A/s „Dobeles dzirnavnieks” ražotie un realizētie kviešu milti „EKSTRA” ir augstākā labuma kviešu milti (vissmalkākie un baltākie milti). Pēc kvalitātes šie milti atbilst 405 C miltu tipam. Minētie milti ir īpaši piemēroti konditorijas un augstvērtīgu mīklas izstrādājumu gatavošanai, kā arī rekomendējami kvalitatīvu pelmeņu vai makaronu ražošanai. Milti „EKSTRA” ir iegūti vairākkārtējas izsijāšanas ceļā, samaļot grauda kodolu, tie satur vismazāk minerālvielas un šķiedrvielas.

Savukārt a/s „Dobeles dzirnavnieks” ražotie un realizētie kviešu milti „LIELISKIE” ir milti ar lielāku lipekļa un šķiedrvielu saturu. Minētie milti ir piemēroti maizes cepšanai. To kvalitāte ir tuva 550 C un 812 C miltu tipiem. Milti „LIELISKIE” ir ar vislielāko mīklas noturību un lipekļa saturu. Milti „LIELISKIE” tāpat kā milti „EKSTRA” ir iegūti malšanas procesā nevis samaisot dažādu šķiru miltus. Salīdzinot ar miltiem „EKSTRA”, miltiem „LIELISKIE” ir tumšāka nokrāsa, jo tie satur vairāk pelnvielu un tiem ir zemāka lipekļa kvalitāte.

A/s „Dobeles dzirnavnieks” ražotie un realizētie kviešu milti „1. ŠĶIRA” ir ar lielāku pelnvielu daudzumu, tādēļ tie ir nedaudz tumšāki par miltiem „LIELISKIE”. Kviešu miltu „1. ŠĶIRA” kvalitāte ir tuva 550 C un 812 C miltu tipiem.

A/s „Dobeles dzirnavnieks” ražotie un realizētie kviešu milti „VESELĪBAS” ir bagāti ar šķiedrvielām, B, PP grupas vitamīniem. Minēto miltu kvalitāte ir tuva 812C un 1600C miltu tipiem. Minētie milti ir visveselīgākie no tirajām šķirām un ir ar ļoti augstu pelnvielu saturu. Kviešu milti „VESELĪBAS” ir piemēroti dažādu veselības maīzu cepšanai, kā arī tiek izmantoti formas vai saldskābās maizes cepšanai. Salīdzinot ar miltiem „EKSTRA” un „LIELISKIE”, miltiem „VESELĪBAS” ir būtiski tumšāka krāsa, jo tie satur vairāk pelnvielu un tiem ir zemāka lipekļa kvalitāte.

Beztaras veidā, 50kg un 25kg maisos a/s „Dobeles dzirnavnieks” ražo un realizē arī tādus miltu maisījumus kā kviešu milti 550/64 tips (milti pieder pie miltu maisījumu grupas, jo miltu tipu iegūst sajaucot divu šķiru miltus „EKSTRA” un „LIELISKIE” - attiecībā 50/50), kviešu milti 550/60 tips (miltu tipu iegūst sajaucot divu šķiru miltus „EKSTRA” un „LIELISKIE” – attiecībā 60/40), kviešu milti 812/90 tips (miltu tipu iegūst sajaucot divu šķiru miltus „LIELISKIE” un „VESELĪBAS” – attiecībā 70/30).

Konkurences padomes rīcībā esošā informācija liecina, ka a/s „Rīgas dzirnavnieks” kviešu miltu produkciju arī iedala pēc miltu tipiem. Industriālajiem klientiem produkcija ir pieejama beztaras veidā un 40kg vai 50kg maisos. A/s „Rīgas dzirnavnieks” industriālajiem klientiem realizē 405, 550, 812, 1050 un 1600 tipa kviešu miltus.

Arī RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” ražo un realizē 405, 550, 812, 1600 tipa kviešu miltus.

A/s „Dobeles dzirnavnieks” 08.05.2006. vēstulē Nr.2-06/508a Konkurences padomei ir norādījusi, ka : „(..) jebkuri kviešu milti ir aizvietojami ar citiem kviešu miltiem, jautājums esot personālā, izmaksās un produkta kvalitātē”. Vienlaicīgi a/s „Dobeles dzirnavnieks” vēstulē ir norādījusi, ka ražoto miltu „EKSTRA” aizvietošana ar a/s „Rīgas dzirnavnieks” ražotajiem 405 tipa miltiem nav īsti korekta, jo a/s „Rīgas dzirnavnieks” 405 tipa miltos nav definēts miltu rupjums, kas būtiski ietekmē mīklas stabilitāti un ūdens absorbciju.

Minētajā vēstulē a/s „Dobeles dzirnavnieks” ir norādījusi, ka tās ražotajiem miltiem „LIELISKIE” ir labākas cepšanas īpašības nekā 550 tipa miltiem, ko ražo a/s „Rīgas

dzirnavnieks". Savukārt pelnvielu saturs a/s „Dobeles dzirnavnieks” miltiem „LIELISKIE” ir augsts, līdz ar to milti ir tumšāki salīdzinājumā ar a/s „Rīgas dzirnavnieks” 550 tipa miltiem.

Savukārt a/s „Rīgas dzirnavnieks” 26.05.2006. vēstulē Nr.03/57 par miltu aizvietojamību paskaidro, ka: (*).

Lai gan miltu ražotāji ražo un realizē dažādus kviešu miltu tipus un to kvalitatīvais sastāvs ir atšķirīgs, tomēr, ņemot vērā a/s „Dobeles dzirnavnieks” un a/s „Rīgas dzirnavnieks” vēstulēs sniegtās ziņas, ka (*), turklāt pastāv aizvietojamība piedāvājuma pusē, t.i., miltu ražošanas procesā komercsabiedrībām ir viegli pārslēgties uz cita tipa miltu ražošanu, tad konkrētajā lietā, papildus ievērojot arī lietderības apsvērumus, viens no konkrētās preces tirgiem, saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu, ir nosakāms - kviešu miltu realizācijas tirgus industriālajiem klientiem.

Vienlaicīgi Konkurences padome secina, ka tirgu var segmentēt pa atsevišķiem kviešu miltu tipiem. Lietā atsevišķie miltu segmenti tika izmantoti, lai veiktu cenu salīdzinājumu.

Ievērojot lietas apstākļus, kuri saistīti ar dzirnavnieku paziņojumiem par miltu cenu paaugstināšanu, Konkurences padome par lietderīgu uzskatīja vērtēt cenu paaugstināšanu industriālajiem klientiem, kuri veic maizes un konditorijas izstrādājumu ražošanu, un lietā nevērtēja miltu pārdošanas cenas veikaliem 1 kg un 2 kg iepakojumos, kas ir vērtējams kā atsevišķs konkrētās preces tirgus.

Rudzu milti

Līdzīgi kā kviešu milti arī rudzu milti atkarībā no to sastāva un kvalitātes tiek ražoti un iedalīti dažādās rudzu miltu šķirās jeb tipos. Piemēram, rudzu miltu ražošanā a/s „Rīgas dzirnavnieks” izmanto divu šķiru malumu, lai iegūtu rudzu bīdelētos un rudzu skrotētos miltus, bet vienas šķiras malums tiek izmantots, lai iegūtu rudzu rupjos miltus. Rudzi, tāpat kā kvieši, tiek malti saudzējošos režīmos, kas ļauj saglabāt un pat uzlabot graudos esošās labās maizes cepšanas īpašības. Jo vairāk rudzu milti satur minerālvielas un šķiedrvielas, jo tie ir rupjāki un tumšāki.

A/s „Rīgas dzirnavnieks”, RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” un a/s „Jelgavas dzirnavas” ražo un realizē trīs rudzu miltu šķiras jeb tipos.

700 tipa (rudzu bīdelētie milti) milti ir augstākā labuma rudzu milti, kas tiek izmantoti tradicionālo saldskābmaīžu cepšanā. 700 miltu tips ir paredzēts īpaši labu un gaišu plaucējumu pagatavošanai, minētie milti dod lielāka apjoma maizi, bet uzturvērtība 700 tipa miltiem ir mazāka, nekā rupjāku šķiru maizēm.

1370 tipa (rudzu skrotētie milti) milti ir vidēji rupja maluma rudzu milti, kuri tiek izmantoti pamata receptūrās lielākajai daļai rudzu klona maizēm, formas maizēm un rudzu – kviešu maizēm.

Savukārt 1740 tipa (rudzu rupjā maluma milti) milti ir rudzu pilnmaluma milti, jo tiek samalts gandrīz 100% viss grauds. 1740 tipa milti ir visvērtīgākie no rudzu miltiem, bet „vissmagākie”. No šī tipa miltiem ir grūti mīklai izveidot apjomu, tāpēc, pamatā šī tipa milti tiek lietoti rudzu klona maizēm, tumšajiem plaucējumiem, kā arī veselības maizēm.

Lai gan miltu ražotāji izdala rudzu miltus trīs atsevišķos miltu tipos, tomēr ņemot vērā a/s „Dobeles dzirnavnieks” un a/s „Rīgas dzirnavnieks” vēstulēs sniegtās ziņas, ka pastāv iespēja miltu atsevišķos tipus aizvietot, izmantojot tehnologu zināšanas, kā arī, izmantojot dažādus uzlabojumus, pastāv iespēja rudzu miltu atsevišķos tipus aizvietot, (*), turklāt pastāv aizvietojamība piedāvājuma pusē, t.i., miltu ražošanas procesā, tad konkrētajā lietā Konkurences padome, ņemot vērā arī lietderības apsvērumus, secina, ka otrs konkrētās preces tirgus, saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu ir nosakāms kā rudzu miltu realizācijas tirgus industriālajiem klientiem.

Konkrētajā lietā nav pamata rudzu miltu realizācijas tirgus industriālajiem klientiem sašaurināt pa atsevišķiem rudzu miltu tipiem, taču tie veido atsevišķus segmentus.

Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus

Saskaņā ar 08.05.2006. a/s „Dobeles dzirnavnieks” vēstulē Nr.2.-06/508a sniegto informāciju a/s „Dobeles dzirnavnieks” 2005.gadā kviešu miltus Lietuvā nav realizējusi, bet Igaunijā a/s „Dobeles dzirnavnieks” realizētais kviešu miltu apjoms bija 1 129 tonnas, kas pēc a/s „Dobeles dzirnavnieks” subjektīvā vērtējuma ir mazs apjoms. Saskaņā ar minētajā vēstulē sniegtajām ziņām laika periodā no 2003.gada līdz 2005.gadam a/s „Dobeles dzirnavnieks” Latvijas teritorijā ir realizējusi (*) no visas kopējās realizētās kviešu miltu produkcijas.

Visi lietā iesaistītie miltu ražotāji par konkurentiem miltu realizācijas tirgū min tādas komercsabiedrības kā (*). Tomēr Konkurences padome secina, ka viedoklis par iespējamo ģeogrāfisko tirgu visas Baltijas teritorijas robežās no Latvijas miltu ražotāju un realizētāju puses ir nepamatots. Konkurences padomes lietā iegūtā informācija nedod pamatu ģeogrāfisko tirgu noteikt plašāk kā Latvijas Republikas teritorija.

Konkurences padomes rīcībā esošā informācija no Centrālās statistikas pārvaldes (25.05.2006. vēstule Nr.71-12-337) par kviešu un rudzu miltu importu un eksportu 2003.-2005.gadā liecina, ka kviešu miltu imports 2003.-2004.gadā nav noticis, bet 2005.gadā tas sastādīja 29 tonnas, kas ir vērtējams kā mazs apjoms.

2003.-2004.gadā importētais rudzu miltu apjoms uz Latviju nepārsniedza 1 215 tonnas, kas pēc Konkurences padomes rīcībā esošās informācijas, salīdzinot ar lietā iesaistīto tirgus dalībnieku realizēto rudzu miltu apjomiem Latvijā ir vērtējams kā mazs apjoms.

2003.gadā rudzu miltu eksports saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes informāciju nav noticis, bet 2004.gadā eksportētais rudzu miltu apjoms sastādīja tikai 17 tonnas.

Nedaudz lielāks rudzu miltu apjoms tika importēts un eksportēts 2005.gadā. Importētais rudzu miltu apjoms 2005.gadā bija 3 374 tonnas, eksportētais rudzu miltu apjoms 2005.gadā bija 4 137 tonnas.

Tomēr Konkurences padomes rīcībā esošā informācija par kviešu un rudzu miltu importa un eksporta apjomiem par katru no minētajiem miltu veidiem atsevišķi liecina, ka nepastāv stabils kviešu un rudzu miltu imports un eksports. Kviešu un rudzu miltu importa un eksporta tirdzniecības tendences nav izveidojušās un minēto miltu imports un eksports par katru no minētajiem miltu veidiem atsevišķi ir konstatējams nelielos apjomos.

Ņemot vērā lietā iegūto informāciju, nav pamata konkrēto ģeogrāfisko tirgu noteikt plašākās robežās kā Latvijas Republikas teritorija.

Ņemot vērā augstāk minēto, saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu konkrētais ģeogrāfiskais tirgus lietā ir nosakāms Latvijas Republikas teritorijas robežās.

Līdz ar to saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu konkrētie tirgi lietā ir kviešu miltu realizācijas tirgus industriālajiem klientiem Latvijas Republikas teritorijas robežās un rudzu miltu realizācijas tirgus industriālajiem klientiem Latvijas Republikas teritorijas robežās.

2. Lai konstatētu iespējamo vienošanās aizlieguma pārkāpumu un veiktu kviešu un rudzu miltu cenas pieauguma pamatotības izvērtējumu 2005.gada nogalē, Konkurences padome veica kviešu un rudzu graudu vidējo iepirkuma cenu analīzi, kā arī veica kviešu un rudzu miltu vidējo realizācijas cenu industriālajiem klientiem beztaras veidā izvērtējumu. Miltu cenu analīze tika veikta šādiem kviešu miltu tipiem - 405, 550 un a/s „Dobeles dzirnavnieks” miltiem „EKSTRA”, kā arī šādiem rudzu miltu tipiem: 700, 1370.

3. a/s „Rīgas dzirnavnieks”

Graudu iepirkuma cenas

Kviešu graudu vidējās svērtās iepirkuma cenas par 1 tonnu 2005.gadā bijušas robežās no Ls/t (*) līdz Ls/t (*). Kviešu graudu iepirkuma cenas bijušas ar lejupslīdošu tendenci 2005.gada jūlijā, augustā un oktobrī salīdzinājumā ar 2005.gada pirmā pusgada cenām. (*)

Rudzu graudu vidējās svērtās iepirkuma cenas par tonnu 2005.gada laikā no janvāra, kad tā bija (*), kritušās un bijušās ar lejupslīdošu tendenci līdz 2005.gada septembrim. Rudzu graudu vidējās svērtās iepirkuma cenas par tonnu 2005.gada laikā no janvāra līdz jūlijam bijušas Ls/t (*) robežās. Rudzu graudu iepirkuma cena nokritusies 2005.gada augustā un septembrī par (*).

2005.gada septembrī rudzu graudu vidējā svērtā iepirkuma cena par tonnu bija Ls/t (*) un tā oktobrī ir (*).

Miltu cenas

A/s „Rīgas dzirnavnieks” kviešu miltu vidējās svērtās cenas par tonnu, ieskaitot bonusus, 2005.gada laikā pa mēnešiem ir bijušas ļoti atšķirīgas. Tās ir gan pieaugušas, gan samazinājušās. Vidējā svērtā cena kviešu miltiem septembrī bija Ls/t (*) un oktobrī tā ir (*). Visa 2005.gada laikā kviešu miltu vidējā svērtā cena par tonnu, ieskaitot bonusus, drīzāk ir novērtējama (*).

Pēc 26.05.2006. a/s „Rīgas dzirnavnieks” vēstulē Nr.03/57 sniegtās informācijas kviešu miltu tips 450 beztaras veidā cenas ir bijušas (*). Cena ir pacēlusies par Ls (*) no Ls/t (*) uz Ls/t (*), taču Ls/t (*). Krasāks cenu pieaugums šim miltu tipam ir novērojams (*).

Pēc 26.05.2006. a/s „Rīgas dzirnavnieks” vēstulē Nr.03/57 sniegtās informācijas kviešu miltu tips 550 beztaras veidā cenas ir bijušas ar nemainīgu tendenci visa 2005.gada garumā, jo bijušas Ls/t (*) robežās, taču 2005.gada oktobrī cena šim miltu tipam (*).

A/s „Rīgas dzirnavnieks” rudzu miltu vidējās svērtās cenas par tonnu, ieskaitot bonusus, 2005.gada laikā pa mēnešiem ir bijušas ar pieaugošu tendenci un 2005.gada oktobrī salīdzinājumā ar septembri pieaugusi no Ls/t (*) uz Ls/t (*).

Pēc 26.05.2006. a/s „Rīgas dzirnavnieks” vēstulē Nr.03/57 sniegtās informācijas rudzu bīdelēto miltu tips 700 beztaras veidā cena 2005.gada oktobrī ir pieaugusi uz Ls/t (*) no Ls/t (*) 2005.gada septembrī.

26.05.2006. a/s „Rīgas dzirnavnieks” vēstulē Nr.03/57 sniegtā informācija liecina, ka rudzu skrotēto miltu tips 1370 beztaras veidā cena 2005.gada oktobrī ir pacēlusies uz Ls/t (*) no Ls/t (*) septembrī, t.i., pieaugusi par (*).

Inspekcijas laikā iegūtie skaidrojumi

01.12.2005. inspekcijas laikā a/s „Rīgas dzirnavnieks” iegūtā informācija liecina, ka 2005.gadā graudu kvalitāte laika apstākļu dēļ ir pasliktinājusies, rudzu graudi, kuri atbilstu nepieciešamajām kvalitātes prasībām, Latvijā praktiski nav, tāpēc graudus a/s „Rīgas dzirnavnieks” ir spiesta ievest no ārvalstīm. Kviešu graudu kvalitāti a/s „Rīgas dzirnavnieks” uzlabojot, izmantojot tehnoloģiskos uzlabojumus, nošķirot sliktas kvalitātes graudus no labas kvalitātes graudiem. Ja labas kvalitātes graudu paliekot mazāk, tad cena tiekot paaugstināta.

A/s „Rīgas dzirnavnieks” sniedza skaidrojumu, ka Latvijā 2005.gadā esot 100% rudzu deficīts. Rudzus iepērkot par EUR/t (*) no ārvalstīm, gala rezultātā sanāk ar visiem izdevumiem tos nopirkt par EUR/t (*). 2005.gada oktobrī, paceļot miltu cenas, tiekot

izlīdzināti zaudējumi. A/s „Rīgas dzirnavnieks” strādājot ar zaudējumiem, un cenas miltiem 2005.gada oktobrī komercsabiedrība esot pacēlusī ar mērķi sasniegt (*) tūkst. latu peļņu, miltu cenas paaugstināšana esot bijusi plānota kopš 2005.gada augusta, un šāda rīcība a/s „Rīgas dzirnavnieks” ļauj izvairīties no zaudējumiem.

Pēc a/s „Rīgas dzirnavnieks” ģenerāldirektora A. Sedmaļa elektroniskajā pastā atrastās informācijas – (*).

Tātad jāsecina, ka visdrīzāk miltu cenu celšana oktobrī a/s „Rīgas dzirnavnieks” ir bijusi ilgstoši plānota darbība.

01.12.2005. inspekcijas laikā nav iegūti pietiekami pierādījumi, kuri norādītu uz a/s „Rīga dzirnavnieks” kontaktiem ar citiem miltu tirgus dalībniekiem. Tā kā būtiski bija pieaugušas rudzu graudu iepirkuma cenas 2005.gada oktobrī, tad Konkurences padome secina, ka ir konstatējams pamatojums rudzu miltu cenas pieaugumam.

Savukārt kviešu miltu gadījumā, lai gan a/s „Rīga dzirnavnieks” 405 un 550 tipa miltu cenu industriālajiem klientiem 2005.gada oktobrī ir palielinājusi, Konkurences padome nekonstatē a/s „Rīgas dzirnavnieks” iespējamās vienošanās pazīmes ar citiem miltu tirgus dalībniekiem.

4. a/s „Dobeles dzirnavnieks”

Graudu iepirkuma cenas

Graudu iepirkuma cena a/s „Dobeles dzirnavnieks” tiek noteikta katru nedēļu vadoties no tirgus situācijas un saskaņošanas ar ģenerāldirektoru. Vidējo cenu analīze iepirktajiem pārtikas kviešu graudiem pa mēnešiem 2005.gadā liecina, ka kviešu graudu iepirkuma cena katru mēnesi ir cita, tā ir bijusi robežās no Ls/t (*) - Ls/t (*), tātad cenu atšķirības 2005.gadā ir bijušas līdz pat (*)%.

Tomēr 2005.gada sākumā līdz maijam salīdzinājumā ar 2004.gada nogali cenas ir bijušas ar pieaugošu tendenci, iepirkuma cena ir nokritusies 2005.gada jūnijā un augustā. Būtiskākais kviešu graudu iepirkuma cenas pieaugums ir noticis 2005.gada septembrī, kad cena pieauga no Ls/t (*) augustā uz Ls/t (*) septembrī. 2005.gada septembrī cena bija Ls/t (*) un oktobrī tā pieauga uz Ls/t (*), t.i., cena pieaugusi vēl par (*)%.

Miltu cenas

A/s „Dobeles dzirnavnieks” kviešu miltu vidējo cenu izmaiņu dinamika liecina, ka kviešu miltu vidējās cenas no 1997.gada ir kritušās no Ls/t (*) uz Ls/t (*) 2005.gadā, t.i., par (*) %.

A/s „Dobeles dzirnavnieks” 2004.gada finanšu ziņojumā ietvertā informācija liecina, ka, piemēram, 2004.gadā kviešu graudu iepirkuma cenas bija pieaugušas par (*)%, bet kviešu miltu cenas tikai par (*)%. (*) Līdz ar to izmaksas 2005.gada 9 mēnešos bija pieaugušas nedaudz straujāk nekā ienākumi.

01.12.2005. inspekcijas laikā a/s „Dobeles dzirnavnieks” padomes priekšsēdētāja V. Paškauska datorā izņemtā informācija par cenu dinamiku liecina, ka miltu vidējā cena laika periodā no 1997.gada līdz 2005.gadam krītas salīdzinājumā ar vidējo graudu iepirkuma cenu. Pārtikas kviešu vidējā iepirkuma cena kopš 2002.gada ir pieaugusi. (*).

A/s „Dobeles dzirnavnieks” ražoto un realizēto miltu tips 450 beztaras veidā realizācija 2005.gadā nav notikusi, līdz ar to šajā miltu kategorijā nepastāv cenu

salīdzināšanas iespējas par laika periodu 2005.gada rudenī, kas attiecas uz iespējamo cenu pieaugumu 2005.gada oktobrī.

Izanalizējot a/s „Dobeles dzirnavnieks” ražoto un realizēto miltu „EKSTRA”, kuri pēc a/s „Dobeles dzirnavnieks” skaidrojumiem pēc kvalitātes atbilst 405C miltu tipam, beztaras veidā vidējās realizācijas cenas, ir konstatējams, ka šo miltu vidējās realizācijas cenas 2005.gada oktobrī ir pieaugušas no Ls/t (*) septembrī uz Ls/t (*) oktobrī. Cenas pieaugums pakāpeniski ir konstatējams arī 2005.gada novembrī Ls/t (*) un decembrī Ls/t (*). Taču miltu „EKSTRA” cena Ls/t (*) robežās jau ir bijusi visa 2005.gada sākumā, kas neliecina par īpašu cenu pieauguma tendenci šajā miltu segmentā. Turklāt ir konstatējams, ka iepriekšējos divos gados vidējās miltu „EKSTRA” cenas ir bijusi salīdzinoši augstās cenu robežās un praktiski visu laiku ir bijušas Ls/t (*).

A/s „Dobeles dzirnavnieks” ražoto un realizēto miltu tips 550 beztaras veidā pārdošana ir notikusi tikai 2005.gada pēdējos trīs mēnešus, un šī miltu tipa cena bija Ls/t (*), līdz ar to nepastāv salīdzināšanas iespējas visa 2005.gada laikā. Tomēr šī cena salīdzinājumā ar konkurenta a/s „Rīgas dzirnavnieks” cenām ir zemākās robežās, jo oktobrī a/s „Rīgas dzirnavnieks” tā bija Ls/t (*).

01.12.2005. inspekcijas laikā iegūtā informācija liecina, ka a/s „Dobeles dzirnavnieks” industriālajiem klientam kviešu miltu realizācijas cenas ir izmainījuši sākot ar 01.10.2005. Piemēram, klientam (*) kviešu miltu realizācijas cenas ir izmainītas ar 01.10.2005. attiecīgi miltiem „EKSTRA” par (*) %, „LIELISKIE” par (*) %, „VESELĪBAS” par (*) %.

Dokumentu, elektronisko dokumentu analīze

01.12.2005. inspekcijas laikā a/s „Dobeles dzirnavnieks” valdes priekšsēdētājs V. Muižnieks nenoliedza kontaktēšanos ar citiem tirgus dalībniekiem, bet tas notiekot saistībā ar piedalīšanos Baltijas Graudu asociācijā. Minētā asociācija ir iestājusies Eiropas graudu asociācijā (GAM). Tāpat V. Muižnieks nenoliedza tikšanos ar a/s „Rīgas dzirnavnieks” valdes priekšsēdētāju, ģenerāldirektoru A. Sedmalī Paņevezos.

(*)

(*) pierakstos kalendārā 01.12.2005. inspekcijas laikā bija atrodamas norādes par iespējamām tikšanās ar konkurentu komercsabiedrību amatpersonām, piemēram, (pēc kalendārā esošajiem datumiem):

(*) Tomēr par šādiem pierakstiem (*) ir sniedzis paskaidrojumus, ka tikšanās varētu būt saistītas ar asociācijas lietām. (*)

01.12.2005. inspekcijas laikā tika iegūta (*) elektroniskā pasta vēstule, kura (*) satur datni ar nosaukumu Sedmalis 2006 1var.xls.

Saskaņā ar Komercreģistra informāciju A. Sedmalis 2005.gadā bija a/s „Rīgas dzirnavnieks” ģenerāldirektors un valdes loceklis. Sūtījuma datnes saturā ir 10 lielāko a/s „Dobeles dzirnavnieks” industriālo klientu nosaukumi un tiem paredzētās piedāvājamās miltu cenas sagrupētas trīs kategorijās pēc miltu kvalitātes.

Minētā dokumenta nosaukumā lietotais konkurējošā uzņēmuma vadītāja uzvārds deva pamatu aizdomām, ka a/s „Dobeles dzirnavnieks” un a/s „Rīgas dzirnavnieks” ir savstarpēji apmainījušies ar informāciju par miltu realizācijas cenām, savstarpēji ar e-pasta sūtījumu starpniecību, saskaņojot plānotās miltu realizācijas cenas.

06.06.2006. atkāroti veiktās inspekcijas laikā a/s „Dobeles dzirnavnieks” Konkurences padome nav ieguvusi papildu informāciju par šīm cenām.

20.06.2006. LR Iekšlietu ministrijas Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes eksperta atzinumā Nr.20/5-0611190 ir izdarīts secinājums, ka (*) portatīvā datora atmiņas iekārtā ir atrasta vēstule ar tai pievienoto dokumentu „Sedmalis 2006 1 var.xls”.

Konkurences padome nav ieguvusi pierādījumus, ka minētā e-pasta vēstule būtu nosūtīta konkurentiem miltu realizācijas tirgū, jo a/s „Dobeles dzirnavnieks” (*) e-pasta sarakste par to neliecina. Ievērojot to, ka 06.06.2006. atkārtotās inspekcijas laikā netika iegūti papildu pierādījumi par šī e-pasta saturu, kas bijis iekšējā uzņēmuma a/s „Dobeles dzirnavnieks” aprītē, Konkurences padome secina, ka minētā (*) e-pasta vēstule, nav uzskatāma par pietiekamu pierādījumu iespējamā Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpuma konstatēšanai, t.i, informācijas apmaiņa par miltu realizācijas cenām.

No (*) elektroniskā pasta sarakstes ar (*) var secināt, ka (*) rīcībā ir plašas ziņas par Igaunijas graudu un miltu tirgu, jo notiek aktīva informācijas apmaiņa par tirgu. (*)

Konkurences padome secina, ka komercsabiedrībām nav aizliegts izmantot atļautās metodes, lai iegūtu informāciju par tirgu un tirgū pastāvošajām cenām. Konkurences padomes rīcībā nav pierādījumu, kas varētu norādīt uz aizliegtu informācijas apmaiņu par tirgu un miltu cenām. Izvērtējot e-pasta sarakstes saturu, Konkurences padome secina, ka tās rezultātā netiek pārkāptas Konkurences likuma 11.pantā noteiktās normas, t.i., nenotiek vienošanās starp konkurentiem par cenām vai to veidošanas kritērijiem.

06.06.2006. inspekcijas laikā a/s „Dobeles dzirnavnieks” tika veikta valdes priekšsēdētāja V. Muižnieka portatīvā datora izņemšana. 20.06.2006. Kriminālistikas pārvaldes eksperta slēdzienā Nr.20/5-0611190 ir secināts, ka V. Muižnieka portatīvā datora atmiņas iekārtā laika periodā no 01.06.2004.-01.06.2006. ir atrasta sarakste ar vairākām a/s „Rīgas dzirnavnieks” un a/s „Jelgavas dzirnavas” amatpersonām un darbiniekiem. Konkurences padome, pārbaudot esošās sarakstes saturu, nav konstatējusi, ka sarakste būtu saistīta ar informācijas apmaiņu par miltu cenām vai par vienošanos par miltu cenu paaugstināšanu 2005.gada oktobrī Latvijas dzirnavnieku darbībās.

01.12.2005. un 06.06.2006. inspekciju laikā a/s „Dobeles dzirnavnieks” nav iegūti pietiekami pierādījumi, kuri norādītu uz a/s „Dobeles dzirnavnieks” informācijas apmaiņu par miltu cenām ar citiem miltu tirgus dalībniekiem. Tieši fakti par aizliegtu vienošanos a/s „Dobeles dzirnavnieks” darbībās Konkurences padomes pārbaūžu laikos nav apstiprinājušies.

Vērtējot kviešu graudu iepirkuma cenas, ir konstatējams pamatojums kviešu miltu „EKSTRA” cenas pieaugumam, jo būtiski bija pieaugušas a/s „Dobeles dzirnavnieks” kviešu graudu iepirkuma cenas 2005.gada septembrī un oktobrī.

5. a/s „Jelgavas Dzirnavas”

Graudu iepirkuma cena

Saskaņā ar a/s „Jelgavas dzirnavas” 01.12.2005. inspekcijas laikā sniegto informāciju slikto laika apstākļu dēļ 2005.gadā ir maz vietējo pārtikas rudzu graudu, tāpēc a/s „Jelgavas dzirnavas” tos 2005.gadā iepirka no Polijas un Ukrainas. 2004.gadā a/s „Jelgavas dzirnavas” rudzus vidēji iepirka par Ls/t (*) tonnā. 2005.gadā vidējā rudzu graudu iepirkuma cena bija paaugstinājusies līdz pat Ls/t (*), tātad pieaugusi par (*) %.

Konkurences padomes rīcībā esošā informācija liecina, ka rudzu graudu iepirkuma cenas 2005.gadā a/s „Jelgavas dzirnavas” ir bijušas robežās no Ls/t (*) līdz Ls/t (*). A/s „Jelgavas dzirnavas” rudzu graudu iepirkuma cenas pieauga no Ls/t (*) 2005.gada septembrī uz Ls/t (*) 2005.gada oktobrī. Līdz ar to iepirkuma cenas pieaugums ir (*) %.

Miltu cenas

Izvērtējot a/s „Jelgavas dzirnavas” vidējās rudzu miltu realizācijas cenas ir secināms, ka rudzu bīdelēto miltu (700 tips) cenas beztaras veidā 2005.gada nogalē būtiski nav mainījušās. 2005.gada septembrī vidējā realizācijas cena ir bijusi Ls/t (*) un 2005.gada oktobrī tā ir nokritusies uz Ls/t (*). 2005.gada novembrī minētā miltu tipa vidējā realizācijas cena industriālajiem klientiem ir bijusi Ls/t (*), bet 2005.gada decembrī tā ir samazinājusies uz Ls/t (*).

Vienīgi ir konstatējams, ka šim miltu tipam a/s „Jelgavas dzirnavas” vidējās realizācijas cenas ir bijušas augstākas par konkurenta a/s „Rīgas dzirnavnieks” vidējam realizācijas cenām. Salīdzinot situāciju tirgū, rudzu bīdelēto miltu (700 tips) segmentā nav konstatējamās saskaņotas tirgus dalībnieku darbības.

Izvērtējot a/s „Jelgavas dzirnavas” vidējās rudzu skrotēto miltu (1370 tips) realizācijas cenas ir secināms, ka rudzu skrotēto miltu (1370 tips) cenas 2005.gada nogalē – septembrī bija Ls/t (*) un oktobrī tās tika paaugstinātas uz Ls/t (*). Pieaugoša cenu tendence šajā rudzu miltu segmentā ir saglabājusies līdz 2005.gada decembrim, t.i., cenai paaugstinoties līdz Ls/t (*).

Arī a/s „Rīgas dzirnavnieks” 2005.gada oktobrī ir paaugstinājusi šim miltu tipam - rudzu skrotētie milti (1370 tips) - realizācijas cenas, taču a/s „Jelgavas dzirnavnieks” tās ir bijušas augstākas.

A/s „Jelgavas dzirnavas” saviem industriālajiem klientiem no 2005.gada 1.oktobra rudzu miltu realizācijas cenas ir paaugstinājusi individuāli, pārslēdzot sadarbības līgumus. Tā, piemēram, klientam (*) cenu pieaugums ir sekojošs: 1740 tipa miltiem no (*) uz Ls/t (*), 1370 tipa miltiem no Ls/t (*) uz Ls/t (*), 700 tipa miltiem no Ls/t (*) uz Ls/t (*). Savukārt klientam (*) cenu pieaugums ir šāds: 1740 tipa miltiem no Ls/t (*) uz Ls/t (*), 1370 tipa miltiem no Ls/t (*) uz Ls/t (*), 700 tipa miltiem no Ls/t (*) uz Ls/t (*).

Inspekcijas laikā iegūtās ziņas

01.12.2005. inspekcijas laikā tika iegūta informācija, ka lēmumus par cenu celšanu uzņēmumā pieņem valdes priekšsēdētājs R. Vilcāns. R. Vilcāns sniedza skaidrojumu, ka (*). A/s „Jelgavas dzirnavas” miltu cenas esot paaugstinājusi sakarā ar graudu iepirkuma cenu pieaugumu, transporta izmaksām, gāzes, elektrības cenu pieaugumu. Pēdējo divu gadu laikā rudzu miltu cenas esot kritušās konkurences dēļ, kaut gan izmaksas nepārtraukti esot pieaugušas. Rudzu miltu ražošanas rentabilitāte a/s „Jelgavas dzirnavas” esot ap nulli. Līdz ar to arī esot celtas rudzu miltu cenas.

Dokumenti, pieraksti, elektroniskā sarakste

Inspekcijas laikā (*) kalendārā tika atrasta informācija un piezīmes par dažādām miltu un graudu cenām, tajā skaitā arī par cenām Lietuvā. Kalendāra pierakstos piezīmes par miltu cenām tika konstatētas 2005.gada 6., 7., 8., 21., 22.septembrī, 3., 4., 5., 6., 7., 8., 10. oktobrī. Piemēram, 22.septembrī tika konstatēti ieraksti: cenas; *vienota cena zem kuras neiet, savstarpēja apmaiņa* un citi ieraksti (lietas 2. sējuma lapa Nr.17).

Kalendāra pierakstos 2005.gada 6.oktobrī tika atrasts ieraksts (*).

Pārbaudot a/s „Jelgavas dzirnavas” amatpersonu un darbinieku elektroniskā pasta sarakstes saturu, Konkurences padome nav konstatējusi, ka sarakste būtu saistīta ar informācijas apmaiņu par miltu cenām vai par vienošanos par miltu cenu paaugstināšanu 2005.gada oktobrī Latvijas miltu ražošanas uzņēmumu darbībās.

01.12.2005. inspekcijas laikā a/s „Jelgavas dzirnavas” nav iegūti pietiekami pierādījumi, kuri norādītu uz a/s „Jelgavas dzirnavas” informācijas apmaiņu par miltu cenām ar citiem miltu tirgus dalībniekiem, lai konstatētu aizliegtas vienošanās pārkāpumu Konkurences likuma 11.panta izpratnē. (*) kalendārā atrastie ieraksti tikai un vienīgi nevar kalpot par pietiekamu pierādījumu aizliegtas vienošanās konstatēšanai.

Vērtējot rudzu graudu iepirkuma cenas, Konkurences padome secina, ka ir konstatējams pamatojums rudzu miltu (700 tips) un rudzu miltu (1370 tips) vidējo realizācijas cenu pieaugumam, jo būtiski bija pieaugušas a/s „Jelgavas dzirnavas” rudzu graudu iepirkuma cenas 2005.gada oktobrī. Jāatzīmē, lai gan rudzu miltu vidējās realizācijas cenas pieaugums 2005.gada oktobrī ir konstatējams arī a/s „Rīgas dzirnavnieks”, tomēr katrai komercsabiedrībai tās ir bijušas atšķirīgas.

6. RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks”

Graudu iepirkuma cena

2005.gadā pārtikas kviešu vidējās iepirkuma cenas RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” katru mēnesi ir atšķirīgas, un ir bijušas robežās no Ls/t (*) līdz Ls/t (*). Pārtikas kviešu iepirkuma cenas ir cēlušās laika periodā no februāra līdz aprīlim, bet kritušās laika periodā no 2005.gada augusta līdz 2005.gada oktobrim un sekojoši pieaugušas 2005.gada novembrī uz Ls/t (*). Līdz ar to ir izdarāms secinājums, ka 2005.gada otrajā pusē galvenokārt pārtikas kviešu vidējās iepirkuma cenas ir bijušas ar cenu pazemināšanās tendenci. Tā, piemēram, 2005.gada septembrī pārtikas kviešu vidējā iepirkuma cena bija Ls/t (*) un oktobrī tā pazeminājās uz Ls/t (*) (pazeminājās par (*) %). Pārtikas kviešu vidējā iepirkuma cena 2005.gada novembrī pieauga par (*)% (Ls/t (*)) salīdzinājumā ar iepirkuma cenu septembrī.

2005.gadā pārtikas rudzu iepirkuma vidējās cenas ir bijušas Ls/t (*) robežās, un cenas salīdzinot ar 2005.gada janvāri galvenokārt ir kritušās. Pārtikas rudzu iepirkums laika periodā no 2005.gada februāra līdz jūlijam RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” nav noticis. 2005.gada septembrī pārtikas rudzu iepirkuma vidējā cena bija Ls/t (*) bet oktobrī tā pieauga uz Ls/t (*) t.i., par (*)%.

Miltu cenas

(*)

Cenas, par kādām RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” pārdod saražoto produkciju a/s „Rīgas dzirnavnieks”, ir atspoguļotas cenu lapās. RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” cenu lapas tiek izstrādātas katru mēnesi. A/s „Rīgas dzirnavnieks” pieprasa no RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” par preču izplatīšanas pakalpojumiem (*) no a/s „Rīgas dzirnavnieks” iepriekšējā mēnesī faktiski pārdotā apjoma vērtības.

No cenu lapām par 2005.gadu Konkurences padome konstatē, ka kviešu miltu produkcijas cenas ievērojamāk ir pieaugušas 2005.gada aprīlī, maijā, nedaudz cenas kviešu miltu produkcijai ir arī pieaugušas jūlijā. Būtiskākais kviešu miltu cenu pieaugums priekš a/s „Rīgas dzirnavnieks” ir bijis novembrī.

Tā, piemēram, kviešu miltu produkcijai (405 tips) beztaras veidā 2005.gada septembrī realizācijas cena industriālajiem klientiem ir bijusi Ls/t (*), oktobrī cena pieaugusi uz Ls/t (*), bet novembrī cena pieaugusi uz Ls/t (*) (t.i., par (*)% salīdzinājumā ar oktobri).

Salīdzinot šī kviešu miltu tipa (405 tips) RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” realizācijas cenas ar saistītā uzņēmuma a/s „Rīgas dzirnavnieks” realizācijas cenām ir konstatējams, ka tās ir atšķirīgas.

RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” nav veicis kviešu miltu (550 tips) realizāciju beztaras iepakojumā 2004. un 2005.gadā, līdz ar to nepastāv cenu salīdzināšanas iespējas ar citiem konkurentiem šim miltu tipam.

Pēc 26.05.2006. RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” vēstulē Nr.03/03 sniegtās informācijas uzņēmums 2005.gadā nav veicis tirdzniecību ar rudzu bīdelētiem miltiem (700 tips) beztaras iepakojumā, līdz ar to Konkurences padomei nav iespējams izdarīt realizācijas cenu salīdzinājumu ar citiem konkurentiem.

RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” rudzu skrotēto miltu (1370 tips) realizācijas cenas 2005.gada nogalē (t. i., septembrī, oktobrī, novembrī) nav mainījušās, un ir palikušas Ls/t (*) robežās.

Tā kā RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” rudzu skrotēto miltu (1370 tips) realizācijas cenas 2005.gada nogalē (t. i., septembrī, oktobrī, novembrī) nav mainījušās, tad Konkurences padome nekonstatē RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” iespējamās vienošanās pazīmes ar citiem miltu tirgus dalībniekiem.

7. Tirgus dalībnieku paskaidrojumi

16.03.2007. vēstulē Nr.1.01-07/184 a/s „Dobeles dzirnavnieks” ir sniegusi viedokli lietā, paskaidrojot, ka: „(..) A/s „Dobeles dzirnavnieks” produkcijas cenu noteikšanā izmanto izmaksu pieskaitīšanas metodi, aprēķinot saražotās un piegādātās preces vai sniegtā pakalpojuma pašizmaksu un ievērojot ārējās tirgus cenas. Tirgus cenu saskaņošana ar līdzīgiem uzņēmumiem nenotiekot un nav iespējama konkurences dēļ. Miltu ražotāju uzņēmumu jaudas pārsniedz tirgus iespējas Latvijā. Līdz ar to konkurence šajā tirgū ir liela, to pastiprina Eiropas Savienības atvērta tirgus situācija. Miltu ražotāju uzņēmumu vadītāju viedokļi par miltu cenas palielināšanas apjomiem ir pamatoti ar ekonomiskiem aprēķiniem. Pie vienādiem ražošanas apstākļiem ir loģiski, ka atšķirības ražošanas izmaksās nav ievērojamas, līdz ar to cenu pieauguma prognozes var būt līdzīgas”.

Vērtējot a/s „Dobeles dzirnavnieks” skaidrojumus, Konkurences padome nepiekrīt paskaidrojumos norādītajam, ka cenu pieaugumu 2005.gada rudenī ir ietekmējusi pastiprinātā Eiropas Savienības atvērta tirgus situācija, jo lietā iegūtā informācija par kviešu un rudzu miltu importa un eksporta tirdzniecības tendencēm 2005.gadā liecina, ka minēto miltu imports un eksports ir konstatējams nelielos apjomos.

Citi lietas dalībnieki nav iesnieguši viedokli vai papildu informāciju lietā.

8. Secinājumi lietā

Ņemot vērā augstāk minēto, lietā nav iegūts nepieciešamais pierādījumu apjoms Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta iespējamā pārkāpuma konstatēšanai. Arī 06.06.2006. pēc atkārtotas inspekcijas veikšanas a/s „Dobeles dzirnavnieks”, Konkurences padome nav ieguvusi pietiekamus pierādījumus par iespējamo aizliegtās vienošanās pārkāpumu konkrētajos tirgos 2005.gada oktobrī a/s „Dobeles dzirnavnieks”, a/s „Rīgas dzirnavnieks”, a/s „Jelgavas dzirnavas” un RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” darbībās. Iegūtā informācija lietā neapstiprina Latvijas miltu ražotāju apmainīšanos ar ziņām par kviešu un rudzu miltu cenām 2005.gada oktobrī.

Faktiskā tirgus situācija ar RSEZ a/s “Rēzeknes dzirnavnieks” un a/s “Rīgas dzirnavnieks” kviešu graudu iepirkuma cenām liecina, ka šīm komercsabiedrībām, atšķirībā no a/s „Dobeles dzirnavnieks”, 2005.gada oktobrī kviešu graudu iepirkuma cenas salīdzinājumā ar 2005.gada septembri kritās, kas nedod iespēju Konkurences padomei izdarīt viennozīmīgus secinājumus, ka kviešu miltu cenas paaugstinājumi ar 01.10.2005. šīm komercsabiedrībām ir pamatojami ar kviešu graudu iepirkuma cenas palielināšanos. Turklāt

vienlaicīgi ir secināms, ka būtiskākie RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” un a/s „Rīgas dzirnavnieks” kviešu miltu cenu palielinājumi ir notikuši 2005.gada novembrī.

Atšķirīga situācija ir konstatējama a/s „Dobeles dzirnavnieks” gadījumā, kad kviešu graudu iepirkuma cenas 2005.gada septembrī un oktobrī ir palielinājušās, kas ļauj izdarīt secinājumu, ka a/s „Dobeles dzirnavnieks” gadījumā kviešu miltu cenas pieauga kviešu graudu iepirkuma cenas pieauguma rezultātā.

Savukārt, ņemot vērā to, ka rudzu graudu iepirkuma cenas 2005.gada oktobrī a/s „Jelgavas dzirnavas”, a/s „Rīgas dzirnavnieks” un RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” būtiski palielinājās attiecībā pret cenu līmeni 2005.gada septembrī un vidējo rudzu graudu iepirkuma cenu līmeni 2005.gadā kopumā, tad ir secināms, ka rudzu miltu cenas paaugstinājumi ar 01.10.2005. ir pamatojami ar rudzu graudu iepirkuma cenas palielināšanos.

Ņemot vērā to, ka lietas izpētes gaitā netika iegūti pietiekami pierādījumi Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā pārkāpuma konstatācijai, tad Konkurences padome uzskata, ka lieta ir izbeidzama faktu trūkuma dēļ.

Pamatojoties uz minēto un Konkurences likuma 1.panta 11.punktu, 8.panta pirmās daļas 4.punktu, 11.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 4.punktu, Konkurences padome

n o l ē m a:

Izbeigt lietas Nr.P/05/06/15 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta iespējamo pārkāpumu a/s „Dobeles dzirnavnieks”, a/s „Rīgas dzirnavnieks”, a/s „Jelgavas dzirnavas” un RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks” darbībās” izpēti.

Konkurences padomes lēmumu saskaņā ar Konkurences likuma 8. panta otro daļu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja v.i.

T. Jefremova

(*) – ierobežotas pieejamības informācija